

VOORBEREIDINGEN VAN HET 4e EVC-CONGRES.

(20 - 22 Januari 1956)

In 1954 werden in het Verbondsbestuur van de EVC de eerste be-
raadslagingen gehouden over het 4e congres van de Eenheids Vak-
Centrale, dat volgens de toenmalige plannen in het voorjaar van
1955 zou worden gehouden. Aanvankelijk wilde men het doen samen-
vallen met de herdenking van het 10-jarig bestaan der communis-
tische vakcentrale in Mei 1955. Naderhand rezen hiertegen echter
bezwaren, omdat de EVC niet in staat geacht werd beide manifes-
taties gelijktijdig te financieren: de kaspositie was in het voor-
jaar van 1955 reeds zwak.

Door het uitbreken van de staking van het Amsterdamse Tram-
personeel in begin April, waarbij de EVC financiële steun moest
verlenen, werd nog een extra last opgelegd, hetgeen o.m. tot ge-
volg had, dat de 10e verjaardag van de EVC slechts op zeer be-
scheiden schaal kon worden gevierd.

In die periode was dan ook voor het EVC-congres, waarvan de
kosten op circa fl. 12.000.- werden geschat, nog niets bijeenge-
bracht. Dientengevolge werd het congres tot het najaar uitgesteld
(18-20 November 1955).

Gedurende de afgelopen zomer was van activiteit met betrek-
king tot de congres-voorbereiding nauwelijks sprake. Wel werd
door een aantal EVC-leiders in samenwerking met het CPN-Partijbe-
stuur de positie van de Vakcentrale en de daarbij aangesloten be-
drijfsbonden kritisch bestudeerd.

Naar aanleiding van het bespreken van de op 2 en 3 Juli 1955
gehouden zitting van het Partijbestuur, besloot de EVC-leiding (op
de bijeenkomst van 19 Juli d.a.v.) om in de toekomst de activiteit
van de communistische vakbonden voornamelijk te concentreren op
een aantal bedrijven, waar de communisten een sterke positie in-
nemen ("doorbraakbedrijven"). Op die wijze hoopte men het door het
gebrek aan kader te kort schieten in het werk over de gehele linie
zo goed mogelijk te ondervangen.

Tevens werd besloten de contributie enigermate te verhogen,
althans in die afdelingen, die bedoelde "doorbraakbedrijven" tot
hun arbeidsveld hebben.

Eind Augustus werd in het Verbondsbestuur de congres-voorbe-
reiding opnieuw onder ogen gezien. De besprekingen resulteerden
in een opdracht aan drie leden van het Verbondsbestuur om een voor-
lopige beschrijvingsbrief te ontwerpen, waarna het concept in een
vergadering op top-niveau zou worden besproken.

De drie EVC-functionarissen, Henk Nooter, Frits Reuter en Wig-
gert Stuit, zetten zich aan het werk, echter zonder terzake in vol-
doende mate overleg te plegen. Hierdoor ontstond een document, waar-
van de verschillende onderdelen te weinig op elkander waren afge-
stemd. Bij een eerste bespreking van het concept in de Verbondsbe-
stuursvergadering van 13 September j.l. werd dan ook o.m. de rom-
melige opzet daarvan becritiseerd. Tevens werden bezwaren uitge-
sproken over het feit, dat zeer belangrijke vraagstukken in het ge-
heel niet werden aangesneden; zoals bv. de organisatie van de so-
lidariteit (solfonds); het probleem van de organisatorische een-
heid van EVC en NVV (een wens, die reeds sinds 1947 in EVC-kringen
leeft) en de noodzaak om in de bedrijven vooral economische eisen
te stellen.

Tevens werd de opstellers verweten, dat zij hun aanval te veel richtten op het NVV-bestuur en te weinig op de grote ondernemers ("Rommeliek").

Eén der aanwezigen merkte op, dat de beschrijvingsbrief eigenlijk had moeten beginnen met de bespreking van de internationale ontspanning, die na de conferentie van de Regeringsleiders der Grote Vier in Juli te Genève, was ingetreden.

Frits Reuter verklaarde zich hier echter tegen, omdat de EVC zich daarmee te veel zou gaan bewegen op het terrein van de politiek.

Op een enige dagen later gehouden vergadering van het secretariaat der EVC is dit punt niettemin opnieuw aan een diepgaande discussie onderworpen, zonder dat men vooralsnog tot een beslissing kon komen.

Op 24-9-1955 verklaarde een, blijkbaar bekeerde, Frits Reuter in het Verbondsbestuur, dat de omvang van de internationale ontspanning en eventuele invloed daarvan op de positie en het optreden van de EVC noodzakelijk moeten worden bestudeerd. Om deze reden werd door het secretariaat voorgesteld het congres opnieuw te verschuiven, nu naar 20-22 Januari 1956. Het Verbondsbestuur stemde hiermee in.

In deze periode heerste in de CPN zowel als in de communistische nevenorganisaties onzekerheid omtrent de juiste politieke lijn, hetgeen mede zijn oorzaak vond in de langdurige afwezigheid van de Algemeen Secretaris der CPN, Paul de Groot, die in die tijd in China en de Sovjet-Unie vertoefde.

Het EVC-Verbondsbestuur wilde ongetwijfeld de terugkeer van De Groot en het resultaat van diens besprekingen in het buitenland afwachten, alvorens over te gaan tot bindende uitspraken, waarvan men op eigen niveau de juistheid niet nauwkeurig kon of durfde bepalen.

Waarschijnlijk hebben daarnaast financiële motieven tot uitsstel van het congres doen besluiten, doch deze zijn in het geheel toch van ondergeschikte betekenis geweest.

Ongeveer een maand na de terugkeer van Paul de Groot uit China, kwam het Partijbestuur der CPN te Amsterdam bijeen ter bespreking van de politieke situatie (12-14 November 1955). Ter vergadering werd de bekende resolutie opgesteld betreffende "een nieuwe aanpak van de taken van de Partij".

De opvatting van het CPN-Partijbestuur is van enorme invloed geweest op de houding van de EVC-leiding. Het element van de "internationale ontspanning" is de grondslag geworden van de nieuwe beschouwingen van het Verbondsbestuur met betrekking tot de taken van het komende congres.

De probleemstelling in de partijresolutie betreffende de eerste taak van de vakbeweging ontmoette niet direct de volledige instemming van het Verbondsbestuur der EVC. In de partijresolutie n.l. wordt het nastreven van een fusie tussen NVV en EVC als eerste plicht van de EVC gesteld ("organisatorische eenheid").

De Verbondsbestuurder Bertus Brandsen met name, vroeg zich af, of deze taak niet te centraal gesteld was. Hij meende, dat de tegenstanders van een dergelijke fusie in het NVV nog te sterk waren, om hieraan reeds met succes te kunnen werken.

Brandsen was van oordeel, dat het samengaan van de EVC-ers met de gewone en lagere kaderleden van het NVV meer perspectief zou bieden als deze gebaseerd zou zijn op een gezamenlijke strijd voor verbetering van de arbeidsvoorwaarden ("eenheid van actie").

Paul de Groot beschuldigde hem echter van "terugwijken voor de syndicalistische stroming en de linkse schijnradicale opvattingen". Hij handhaafde zijn standpunt, dat gestreefd moet worden naar "eenheid van organisatie".

Het twistpunt werd waarschijnlijk veroorzaakt door de jongste verklaring van het Bureau van het WVV van November 1955, waarin - overeenkomstig de opvatting van Bertus Brandsen - de "eenheid van actie" als eerste punt op het program was gesteld. Het is echter niet uitgesloten, dat De Groot van zijn reis naar China en Oost-Europa teruggekeerd is met speciale beleidsopdrachten t.a.v. de EVC, in verband met de positie en de sterkte van de communistische vakbeweging hier te lande.

Na de terechtwijzing van Paul de Groot aan zijn adres heeft Brandsen dit punt nader bezien. Op 15 November werd het ontwerp nog besproken in een vergadering van partij-en vakbewegingsfunctionarissen, vóórdat het - diezelfde dag - werd voorgelegd aan het EVC-Verbandsbestuur. Het was toen wel "volkomen afgestemd op het nieuwe program van de Partij".

De gedrukte exemplaren van de beschrijvingsbrief, die aan de afdelingen werden toegezonden, zijn gedateerd op 10 November 1955. Mogelijk heeft men deze datum, die niet overeenstemt met het werkelijke tijdstip van uitgifte, gekozen om de onafhankelijkheid van de besluiten van het EVC-Verbandsbestuur ten opzichte van de CPN te onderstrepen.

Ondanks de capitulatie van het Verbondsbestuur der EVC voor de opvattingen van het Partijbestuur, mag wel worden aangenomen, dat de vakbewegingsfunctionarissen het onmiddellijk nastreven van de organisatorische eenheid tussen NVV en EVC als een niet te volbrengen taak beschouwen. Ten aanzien van het optreden der EVC-bonden in de praktijk mag men dan ook verwachten, dat gekoerst zal worden op de "eenheid van actie", d.w.z. het gezamenlijk optreden van de arbeiders in de bedrijven ter verwezenlijking van voor het merendeel economische eisen.

ELEMENTEN VAN DE BESCHRIJVINGSBRIEF.

I. Internationale politieke situatie.

Evenals in de partij-resolutie wordt in de discussiegrondslag van het 4e EVC-congres uitdrukkelijk gesteld, dat de bijeenkomst van de regeringsleiders der Grote Vier te Genève (Juli 1955) een keerpunt is geweest in de internationale politieke verhoudingen, die jarenlang werden gekenmerkt door een toestand van "koude oorlogvoering". "Onder de druk van de macht van het wereld-vredeskamp", aldus de tekst, "heeft de geest van onderhandelen uiteindelijk op de politiek van kracht gezegevierd".

Aan de teleurstellende resultaten van de tweede conferentie te Genève (Ministers van Buitenlandse Zaken der Grote Vier, October 1955) wordt geheel voorbijgegaan.

De relatieve verkoeling, die daar ontstond, past kennelijk niet in de huidige communistische propaganda.

II. Situatie in Nederland.

De tactiek van de EVC moet er in de komende periode op gericht zijn om de veranderde omstandigheden op internationaal niveau te laten doorwerken op de verhoudingen tussen de verschillende groeperingen in Nederland. Met name wordt gedacht aan de verhouding tussen EVC en NVV. Eén van de voornaamste taken van het EVC-congres zal dan ook zijn een vorm te zoeken voor de eenheid van de arbeiders, op basis van de strijd voor verhoging van het levenspeil.

Door de ondernemers, de regering en de daarmee verbonden partij- en vakbondsleiders wordt sedert geruime tijd een politiek gevoerd, welke een achteruitgang van de algemene positie van de arbeiders-klasse ten gevolge heeft, aldus de beschrijvingsbrief.

Ondanks het feit, dat de productiviteit in 1954 13% hoger lag dan in 1938, was het verbruik per hoofd van de bevolking in beide jaren even groot, zo wordt gesteld. Daarom is verbetering van het bestaanspeil een dringende noodzaak.

Vroegere pogingen van communistische functionarissen, om de "achteruitgang in de positie der arbeiders" met cijfermateriaal te bewijzen, waren geen onverdeeld succes. In verschillende scho- lingsbijeenkomsten werden de inleiders op dit punt aangevallen. In de "beschrijvingsbrief" wordt dan ook een enigszins andere, min- der gemakkelijk te controleren argumentatie gebruikt. Gesteld wordt:

"Wanneer men in aanmerking neemt het veelvuldig overwerk, waardoor de 48-urige werkweek in het algemeen ver wordt o- verschreden, het op grote schaal meewerken van gehuwde vrou- wen en het steeds meer opvoeren van het reeds zenuwslopende arbeidstempo, dan moet zelfs van een achteruitgang van de po- sitie van de arbeiders worden gesproken."

De loonpolitiek.

Het streven van de ondernemers naar een vrijere loonvorming vindt volgens de "beschrijvingsbrief" zijn grond in de onzekerheid met betrekking tot de economische vooruitzichten.

In toenemende mate wordt geklaagd over concurrentie met name van de zijde van Duitsland en Japan.

Door de verscherpte strijd om de markten tussen de kapita- listische staten en de door Washington gedicteerde verboden om vrij handel te drijven met de communistisch geregeerde landen, acht de EVC de vrees voor een crisis niet ongegrond. Daar komt bij, dat het regeringsbeleid in Nederland "verdere militarisering van het econo- mische en politieke leven van ons land" ten gevolge heeft. Met de voortzetting van deze politiek wordt, naar het oordeel van het Ver- bondsbestuur, de grondslag gelegd voor een catastrofale inzinking.

Zowel de NVV- als de EVC-leiding heeft zich tegen de invoe- ring van een vrije loonpolitiek uitgesproken.

De EVC staat onder de huidige maatschappelijke verhoudingen op "het standpunt van de loonstrijd", d.w.z. het ontplooiën van ac- tie in ieder bedrijf en onderdeel van het bedrijf ter verkrijging van een zo hoog mogelijk loon en voor verbetering van de andere ar- beidsvoorwaarden. Met het oog op de zozeer gewenste samenwerking met het NVV, wordt gesteld, dat de loonstrijd tevens de kortste weg is voor het bereiken van een noodzakelijke algemene loonronde.

Geheel in overeenstemming hiermede is de recente verklaring van het EVC-Verbandsbestuur, gepubliceerd in "De Waarheid" van 22- 12-1955.

Op grond van de uitspraak van het NVV-looncongres van 17 De- cember inzake een algemene loonsverhoging op korte termijn, ver- klaart het Verbondsbestuur het te zullen toejuichen, indien thans door het NVV-bestuur spoedig zou worden bekend gemaakt, hoeveel die algemene loonsverhoging zou moeten bedragen en welke actievormen het denkt te gaan toepassen voor het verkrijgen van deze loonronde.

De EVC stelt het NVV voor gezamenlijk een landelijke demonstra- tie in Den Haag te houden, hetgeen voor "de reactie een krachtige aanwijzing zou kunnen zijn, dat aan een nieuwe loonronde niet is te ontkomen".

Verhouding NVV - EVC.

In het verleden heeft de EVC meermalen getracht met het NVV tot een fusie te geraken, hetgeen steeds mislukt is door de afwijzende houding van de NVV-leiding.

Niettemin wordt thans deze kwestie opnieuw ter sprake gebracht. Betoogd wordt, dat de belangrijkste stroming in het NVV, waarmede dus de EVC samenwerking zal moeten zoeken, gevormd wordt door leden en kaderleden, die een verandering van koers van het NVV verlangen. In deze groep "overheerst de gedachte, dat de vakbeweging nu moet handelen om de positie van de arbeiders zo sterk mogelijk te maken. Bij hen is het inzicht groeiende, dat de hoge oorlogsuitgaven en de verdeeldheid de positie van de arbeiders ernstige schade berokkenen". Om de samenwerking tussen beide vakcentrales te bevorderen, moet iedere vorm van sectarisme in de EVC worden bestreden:

Niet de arbeiders en functionarissen van andere organisaties zijn vijanden. De vijand is het kapitalisme, de grote ondernemers, die de arbeiders beroven en zich tegen hun eisen verzetten. Tegen hen moet de eenheid van actie worden georganiseerd.

In dit verband herhaalt de EVC haar bereidheid om over te gaan naar het NVV, doch zij verlangt hierbij de zekerheid, dat zij haar propaganda ongehinderd zal kunnen voortzetten. ("herstel van de vakbondsdemocratie" in het NVV).

Opheffing discriminatie EVC.

Door het afnemen van de koude oorlog acht de EVC een situatie geschapen, waarin politieke tegenstanders er toe gebracht moeten worden de EVC, evenals het NVV, de KAB en het CNV, te erkennen als partij in het georganiseerd overleg. In het verleden zijn de rechten van de EVC met voeten getreden. De beschrijvingsbrief stelt, dat in het verleden stakingen zijn gevoerd, die waarschijnlijk niet zouden hebben plaatsgevonden, indien de EVC bij het overleg betrokken zou zijn geweest.

De EVC "eist het ongedaan maken van de bestaande onvrijheid op vakverenigingsgebied. Zij verlangt het recht en is bereid tot deelname aan het overleg in alle instanties en organen, met behoud van haar zelfstandigheid".

Heroriëntatie van de EVC.

Het relatief geringe ledental van de communistische vakcentrale noodzaakt de EVC-leiding haar krachten niet te versplinteren door deelname aan acties in plaatsen, waar zij slechts zwak vertegenwoordigd is. Om deze reden is men voornemens het beschikbare kader te concentreren op die punten, waar de EVC "een positie als vakbond van doorslaggevende betekenis" heeft.

De beschrijvingsbrief vermeldt, dat de EVC minstens op 17 plaatsen in de Nederlandse bedrijven zodanig verankerd is, dat het daar, na aanpassing van de organisatie, nu mogelijk is de doeleinden van de EVC - t.w. het zónodig door strijd afdwingen van betere loon- en arbeidsvoorwaarden - te verwezenlijken.

Deze beschikking zal tevens de voornaamste bedrijfsbonden in staat stellen om hun aantal vrijgestelde bestuurders in bedoelde plaatsen in overeenstemming te brengen met het ledental.

Dit betreft vanzelfsprekend de "doorbraakbedrijven" in het begin van dit rapport genoemd.

Het behoeft geen betoog, dat de EVC-leiding slechts tot dit voorstel is overgegaan, gedwongen door de financiële positie en het ontstellend gebrek aan kader.

Het min of meer loslaten van minder belangrijke posten doet schade aan het karakter van de communistische vakbonden als landelijke organisaties.

In het Verbondsbestuur voorziet men op dit punt dan ook nog wel enige strubbelingen met leden in de "losgelaten" afdelingen, doch men meent niettemin, dat "een arm tenslotte niet verder reikt dan ze lang is".

Bovengenoemd besluit is dan ook tekenend voor de ontwikkeling van de EVC in de laatste jaren.

Voor wat de financiën betreft heeft het Verbondsbestuur reeds in Juli j.l. de bonden aanbevolen de contributie te verhogen, zo niet over het gehele land, dan toch op die plaatsen, waar in de toekomst zelfstandige EVC-activiteit nog mogelijk is. De meeste bonden zijn daar reeds in Juli/Augustus 1955 toe overgegaan. Zelfs het nut van het handhaven der plaatselijke EVC-centrales in gemeenten, waar vrijwel alle leden in één bedrijfsbond zijn ingeschreven, wordt in de "beschrijvingsbrief" discutabel gesteld. De bestuursleden dier bedrijfsbonden worden door de algemeen-organiserende taken van de plaatselijke centrales afgehouden van de vereiste activiteit voor acties in de bedrijven.

Algemene voorlichting en propaganda.

Geklaagd wordt over onvoldoende verkoop van EVC-propagandamateriaal. Intern zal een beter distributie-systeem moeten worden opgezet.

Niettemin constateerde het Verbondsbestuur een vooruitgang in de verkoop van het maandblad "Werkend Nederland", zulks door verbetering van de inhoud.

Voorgesteld wordt het EVC-jeugdblad "Jonge Krachten" op te heffen en te vervangen door een speciale jeugdpagina in het orgaan "Werkend Nederland". Het Verbondsbestuur motiveert dit door er op te wijzen, dat in het jeugdwerk een inzinking is gekomen. Op bovengenoemde wijze hoopt men wederzijdse belangstelling te wekken voor de afzonderlijke belangen van oudere en jongere arbeiders.

Internationaal.

Uiteraard wordt ook thans met nadruk gesteld, dat de EVC het beginsel van internationale solidariteit zal blijven hooghouden. Zij "bevestigt haar trouw aan het WVV", alsmede aan de Sobsi.

Januari 1956.